

Schema för årsrapport av programsensor

Namn: Bengt Johansson

Programsensor vid

- Fakultet: Det samfundsvitenskaplige fakultet
- Studieprogram/fagområde: Medievitenskap

Programsensorperiod: 2010-2013

Rapporten gäller perioden 2010

Inledning

Den här rapporten är min första som programsensor för Bachelor- och Masterprogrammet i Medievitenskap vid universitetet i Bergen. Den tar sin utgångspunkt i det samtal som fördes på mötet med Programrådet 2010-12-08. Deltog gjorde Anders Johansen (programrådsleder), Karl Knapskog (påtroppende programrådsleder), Peter Dahlén (programrådsmedlem) och Elin Furheim Zeiffert (Studiekonsulent). På mötet diskuterades rapporten och önskemål om att få programsensors syn på programmen som helhet, med särskild fokus på Bacheloroppgaven.

Rapporten baseras på dokument från studentportal.uib.no och de diskussioner som fördes med programrådet, studenter på Bachelor- och Masterprogrammet samt seminarieledare (2010-12-08).

Rapporten är upplagd på följande sätt

- 1) Kommentarer till programmets övergripande struktur
- 2) Kommentarer till programmen (pensum, progression, med särskild fokus på Bacheloroppgaven),
- 3) Övriga kommentarer och synpunkter

Programmets övergripande struktur

De medievitenskapliga programmen (Bachelor och Master) framstår vid en genomgång av programplaner, pensumlistor mm som gedigna och genomarbetade. De är på många sätt också väl anpassade till de krav som Bologna-processen ställer på uppdelningen i Bachelor och Master som två separata examina.

Det finns ett uttalat mål att balansera samhällsvetenskaplig inriktning med mer humanistiska perspektiv. Även metodologiskt visas bredd, även om fokus verkar ligga på olika typer av kvalitativa metoder snarare än kvantitativa. Programmets inriktning har med andra ord en stark humanistisk prägel (historia och kulturanalys), trots att Medievitenskap i Bergen ligger på samhällsvetenskaplig fakultet. Det faktum att filmvetenskap, som traditionellt är en humanistisk disciplin, är en del av medievitenskapen i Bergen visar också den relativt starka humanistiska kopplingen.

Internationellt tenderar medievitenskapliga program i och med en allt större konkurrenssituation profilera sig med olika typer av inriktningar. En sådan profilering kan inte direkt utläsas av de

medievetenskapliga programmen i Bergen. Snarare är det forskningsprofilen (där mediehistoria är en stark inriktning) och institutionsprofilen, där informationsvetenskap ingår, som kännetecknar programmets innehåll.

Ofta ingår strategisk kommunikation i medievetenskapliga program – inte minst i Sverige - eftersom studenter efterfrågar sådana kompetenser för framtida yrkesval. Så är inte fallet i Bergen. Strategisk kommunikation har valts bort i programmets innehåll. Man kan dock notera att i presentationen av Bachelorprogrammet, nämns informationssektorn som en yrkesväg. I programmets innehåll kan man dock konstatera att perspektiv om PR och strategisk kommunikation inte får något utrymme.

Tidigare censor påpekade brister i internationella perspektiv och att nya medier generellt uppmärksammas i liten utsträckning. Vid genomgång av pensum ser man att åtgärder vidtagits, men att arbetet med de synpunkter som censorn förde fram bör fortsätta. Vissa kurser har fortfarande ett mycket starkt norskt perspektiv och nya medier saknas fortfarande i vissa delkurser.

Bachelorprogrammet ger en bred ingång till ämnet genom introduktionskurserna, för att sedan ge fördjupning och även möjlighet till specialisering. Masterprogrammet ger en möjlighet till fördjupning i film, dessutom det finns ett antal kurser med olika fördjupningar (demokratisk kultur, publikanalys mm).

De medievetenskapliga programmets breda anslag ska ses i relation till de mer praktiskt inriktade programmen i journalistik, nya medier, film- och TV-produktion mm, som också ges vid institutionen. I möten med studenter gavs en ganska entydig bild av att programmen i medievetenskap är något man läser om man inte gjort sitt yrkesval, utan vill ha en bred kompetens inom området.

Bachelorprogrammet

Struktur

Med ex. phil, samhällsvetenskapliga tänkesätt i kombination med introduktionskursen i medie- och kommunikationsvetenskap får studenterna en stark bas för fortsatta studier. Baskursen i introduktionskursen ger en god inblick i fältets olika perspektiv, där också programmets balans mellan samhällsvetenskap och humaniora betonas.

På den andra och tredje terminen läser studenterna fördjupningar i medierna som institution, medietexter och mediernas publik. Noterbart är att det i alla kurser (även på första terminen) finns metodinslag. Det är dock svårt att på grundval av kursupplägg och pensum avgöra hur mycket forskningsmetod som faktiskt lärs ut och i vilken grad studenter får öva sig i olika moment. Detta ser jag som en viktig punkt eftersom det inte ges en separat metodkurs på Bachelorprogrammet.

De följande terminerna finns det möjligheter till specialiseringar, dels inom olika aspekter av medieteknologi och samhälle, mediehistoria (film, press och radio/TV) samt retorik (medieretorik och bildretorik).

Studenterna har även möjlighet att läsa andra ämnen och/eller läsa utomlands under Bachelorprogrammets sista delar. Enligt institutionsföreträdare är det ovanligt att studenter väljer att bara läsa kurser inom medievetenskap, utan att det vanliga är att den fria terminen utnyttjas till att bredda kompetensen med andra ämnen som exempelvis offentlig förvaltning, ekonomi mm.

Programrådet lyfte särskilt fram Bacheloroppgaven i diskussionen med programsensor ved møtet 2010-12-08. Dette eftersom opplægget med semesteroppgave i anslutning till specialiseringskurserna fungerer mindre bra. Frånvaron av metodkurs och en tydlig Bacheloroppgave var något som även slog mig när jag orienterade mig i Bachelorprogrammets struktur före mitt möte med programrådet. Även samtalet med studenterna bekräftade bilden att det inte fästs någon större vikt vid Bacheloroppgaven. Examensarbetet ses inte heller som något studenterna kan visa upp i en framtida CV. Företrädare för institutionen har fört fram ett förslag på en kurs med namnet Bacheloroppgave. Min bedömning är att ett sådant förslag starkt bör övervägas. Bacheloroppgaven har inte någon status idag, vilket också märks genom att den ibland kallas emnesoppgave eller semesteroppgave beroende på vilket dokument som studeras. Bacheloroppgave nämns inte in ämnesbeskrivningarna och är överhuvudtaget svårt att identifiera i kursdokumenten.

En fristående kurs för Bacheloroppgaven skulle ge en tydligare signal om dess status som examensarbete. Dessutom tror jag det vore önskvärt att i en sådan kurs lyfta in moment av forskningsdesign och forskningsmetod. Detta för att bättre uppfylla vad som står ifråga om Bacheloroppgaven i studieplanen (se nedan).

Gjennom arbeid med bacheloroppgåva får studenten grunnleggjande kunnskap om korleis ein planlegg og gjennomfører eit mindre forskingsprosjekt. Studenten får trening i å utvikla presise problemstillingar, samla inn og systematisera eit empirisk materiale, og å bruka metodisk innsikt, teoretiske perspektiv og omgrep i analyse av innsamla materiale.

En annan synpunkt gäller progression. Det finns en tydlig struktur i den första terminens introduktion till fördjupning nästföljande terminer och specialiseringen. Vad man kan reflektera över är i vilken utsträckning det förekommer att samma perspektiv/lärandemoment förekommer flera gånger under programmet. Min fråga gäller då dels hur man säkerställer att det inte blir för mycket av upprepningar mellan introduktionskursen och fördjupningskurserna, dels relationen mellan kurserna på 200-poängsnivån, inte minst då flera av kurserna har historiska perspektiv.

Pensum

Kurslitteraturen är som brukligt mer av textbokscharaktär på modersmålet i studiernas inledning för att sedan omfatta mer originaltexter och även engelskspråkig litteratur. Vad jag kan bedöma är urvalet av litteratur både varierat och genomtänkt. Givetvis påverkas de starkt av enskilda kursansvarigas intresseområden, men min uppfattning är att kursansvariga lärare ska ha möjlighet att påverka pensum efter sina egna forskningsintressen.

Som redan påpekats lyfts samhällvetenskaplig (statskunskap och sociologi) fram som centralt för programmet. Efter att ha studerat pensum på Bachelorprogrammet är det dock svårt att urskilja på vilket sätt statsvetenskapliga perspektiv är representerade. Mitt intryck är att olika sociologiska perspektiv med maktfrågor snarare än demokratiperspektiv lyfts fram.

Även om inte strategisk kommunikation är ett område som lyfts fram är det kanske lite förvånande att relationen källor-journalister och PR-iferingen av såväl politik som övrig offentlig verksamhet får så liten uppmärksamhet. Här finns det kanske skäl att se över delar av pensum.

Vad som också kan noteras är att nordiska perspektiv är ganska frånvarande (tyvärr likadant i Sverige).

En ytterligare synpunkt gäller metodlitteraturen. Som jag nämnde tidigare verkar det som om det företrädesvis tas upp olika former av kvalitativ metodanalys, även om det sägs det motsatta i studieplan och ämnesbeskrivningar.

Masterprogrammet

Den eventuella brist på metodkunskap och forskningsdesign som finns på Bachelorprogrammet vägs upp av den första kursen på masternivå *INFOMEVI300 Projektutveckling och forskningsdesign*. Här får studenterna en god inblick i olika sätt att designa undersökningar och kunskap om metodproblem. Min enda reflektion är placeringen av kursen. Det är brukligt att metodkurser ligger i anslutning till examensarbete eftersom dessa hänger tätt samman, men här är upplägget det motsatta. Först metodkurs och sedan ämneskurser och programmet avslutas med masteroppgave. Det är möjligt att det finns goda skäl till denna ordning, men jag har lite svårt att se poängen att särskilja metodkurs och examensarbete.

De övriga kurserna skiftar lite från termin till termin, men ges inom fyra ämnesområden: (1) Institutions och produktionsstudier, (2) Textteori och analys, (3) Publik och receptionsstudier (4) Medier, kultur och samhälle. Dessutom erbjuds en kurs i gränslandet mellan medievetenskap och informationsvetenskap.

Masteroppgaven är ett omfattande arbete (60 sp) och de erfarenheter jag har sedan tidigare av norska studenters hovedoppgaver håller dessa mycket god kvalitet. Kursen verkar rimligt upplagd och kraven likaså.

Pensum

Pensum för INFOMEVI300 verkar rimligt med Brymans *Social Research Methods* som huvudbok. Den andra litteraturen riktar sig dock vad jag kan se mot ytterligare fördjupning i humanistiska perspektiv och Cultural Studies. Skälet till det är att Brymans bok har ett samhällsvetenskapligt angreppssätt. Men vad som saknas här är kanske fördjupning i historisk metod (arkivforskning och källkritik), vilket med tanke på institutionens forskningsprofil kanske kunde lyfts fram mer.

Litteraturen på de valbara kurserna är vad jag kan bedöma väl anpassad efter deras respektive inriktning.

Övriga kommentarer och synpunkter

- Sättet att definiera lärandemålen skiftar mycket mellan olika kurser. Riktlinjera för lärandemål är att skilja mellan *Kunskap och förståelse*, *Färdighet och förmåga*, *Värderingsförmåga och förhållningssätt* (Bloom's taxonomy). I vissa kursers ämnesbeskrivningar är denna systematik tydlig, i andra är det svårare att urskilja. Det finns anledning att se över hur lärandemål till olika kurser definieras.
- Några av seminarieledarna förde fram en önskan om tydligare riktlinjer för feedback och kontakt med föreläsarna. Erfarenheterna var att det skiljer sig mycket mellan olika kursansvariga. I vissa fall förekommer tät kontakt med seminarieledarna, i andra fall upplever seminarieledarna att de är utlämnade till sig själva.

Möln dal 2011-03-13

Bengt Johansson

Programsensor